આના લેખક છે ઉમેશ દેશપાંડે

ગુરુવાર, 29 નવેમ□બર 2012 08:15

મથી બહિાર વધિાનસભા ચૂંટણી કવરેજનો □ક ટીવી જનાર□લીસ□ટ તરીકેના અનુભવનો આ બીજો ભાગ હું લખી રહ□યો છું. ગુજરાતની આ ચૂંટણીમાં વારંવાર કંઈને કંઇ કારણસર ગુજરાત તથા બહિારની વાતો થયા જ કરે છે.બહિાર વધિાનસભાની ચૂંટણી દરમ□યાન પણ ગુજરાતના કોમી રમખાણનો મુદ□દો ઉછાળવામાં આવ□યો હતો. તે સમયે ઘણાં વખતથી હું ગુજરાત તથા બહિારની કોઇ સરખામણી થઈ શકે તેવી સ□ટોરીની ફરિાકમાં હતો ત□યાં તો લાલુ પ□રસાદ યાદવે ગુજરાતમાંથી કેટલાંક મુસ□લમિ ધર□મગુરુ□ને બોલાવ□યા હતા. જે□ ગુજરાતમાં મુસ□લમિ પર કેવો અત□યાચાર થયો હતો તેની વાત કરવાના હતા. જેથી મુસ□લમિ ડરના માર□યા કે પછી સલામતીનાં નામ પર તેમની પાર□ટીને જ મત આપે. યાદવ તથા મુસ□લમિ વોટના આધારે જ તેમની પાર□ટીને સત્તા જીત મળતી હતી પરંતુ આ વખતે કદાચ મુસ□લમિ વોટ બેંક નતિીશ કુમારની પાર□ટીની તરફ ઢળે તેવી શક□યતા હતી. તેથી ચૂંટણી જીતવા આવા દાવપેચ આવશ□યક હતા.

ધર□મગુરુ□ની ફતવા કાઢવાની તકતો કારણે જ નેતા□ તમામ બાવા□ તથા મૌલવીના શરણે જતા હોય છે. આ ફતવો શબ□દ પણ મને બહુ ગમે છે આમ તો તેનો ખરો અર□થ ધાર□મકિ આદેશ □મ થાય પરંતુ આપણે તેનો નકારાત□મક અર□થ જ વધુ લઈ□ છી□. સરકારનો કોઈ મનગઢત આદેશ, કે પછી ચૂંટણી દરમ□યાન ફલાણા કે ઢકિણાં પક□ષને પછી ચોક□કસ ઉમેદવારના પક□ષમાં મત આપવાનો આદેશ. શરૂઆતમાં તો આ મૌલવી□ના આદેશનું થોડું ઘણું મહત□વ હતું પરંતુ હવે તો કોન□ગ□રેસ વાળા લાવ□યા ન હોય તો પણ બીજેપી વાળા કોઇની પાસે 500 રૂપીયા આપીને લખાવી લાવે અને પેપરમાં 50,000 રૂપીયા ખર□ચીને જાહેરાત કરે કે જુ□ આ બધા તો કોન□ગ□રેસને જ મત આપશે આમ કરીને હદિુ મતોનું પણ ધ□રુવીકરણ થાય અને ફતવોનો લાભ મળતો જ લઈ જાય. આ બધુ હોવા છતાંય તેનું મહત□વ □છું તો નથી જ.

કોઈ પણ ચૂંટણી હદિુ મુસ□લમિ કે પછી જાતવિાદ વગર જીતી જ ન શકાય. કોલેજમાં હતા ત□યારે ઘણાં સ□વપ□નશીલ હતા આજે પણ છી□ પરંતુ જાણી□ છે આવું જ બધુ રાજકારણમાં ચાલતું હોય. અમારે □ક મતિ□ર જનરલ સેક□રેટરી (જી□સ)ની ચૂંટણીમાં ઉભો રહ□યો. અમારે □ક ખાસ મતિ□ર મુસ□લમિ હતો. તે □ક વખત આવીને કહેવા લાગ□યો કે આપણો હરીફ જી□સ ઉમેદવાર મારે ઘરે આવ□યો અને કહેવા લાગ□યો કે આપણે બંને મુસ□લમિ છી□ તેથી તારે મને સપ□પોર્ટ કરવો જોઇ□. અમને બધાને બહુ જ ગુસ□સો આવ□યો કે કોલેજની ચૂંટણીમાં પણ આવી રીતે હદિુ મુસ□લમિ લાવવામાં આવે છે તેને હરાવવો જ જોઈ□. યેનકેન પ□રકારે અમારા હરીફને હરાવવાની ગાંઠ વાળી દધિી હતી. કોલેજમાં અમુક સંપ□રદાયના ઘણાં વદિ□યાર□થી હતા. તો તેમનાં જ □ક જાણીતા ધાર□મકિ ગુરુનાં પ□રવચનમાં અમે જતા. સ□વામીજીનો જયજયકાર બોલાવતા અને તેમણે ફતવો અમારા ઉમેદવારની તરફેણમાં કાઢ□યો હતો. કોલેજની ચૂંટણીનો ત□રપિાંખીયો જંગ અમે જીતી ગયા હતા. તેમાં ફતવાનો પણ મોટો ફાળો હતો. તે ઉપરાંત અમે કોલેજની આદીવાસી વોટ બેન□ક ગણાતી હોસ□ટેલોમાં દારૂ તથા મટનની પાર□ટી□ પણ આપી હતી.જો કોલેજના ઇલેક્શન જીતવા માટે આ બધું કરવું પડ□યું હતુ તો આ તો વધિાનસભાનું ઇલેક્શન હતું આ જીતવા માટે તો શું ન થાય.

આના લેખક છે ઉમેશ દેશપાંડે
ગુરુવાર, 29 નવેમ્બર 2012 08:15

મુસ્લિમ ધર્મગુરુ કોંગ્રેસ કોનેક્શન સમં ગુજરાતના કોમી રમખાણોમં મુસ્લિમોની થયેલી હાલતની બે વર્ષ જૂની વાતોને ફરી દોહરાવી. 2004 માં લોકસભાની ચૂંટણીમાં વાજપેયી ચૂંટણી હારી ગયા તેમાં ગુજરાતમાં થયેલા કોમી રમખાણ પણ એક પ્રમુખ કારણ હતું. તેથી જ નીતિશ કુમાર નહોતા ઇચ્છતા કે નરેન્દ્ર મોદી બિહારની ચૂંટણી સભાને સંબોધવા આવે. કોંગ્રેસ કોનેક્શનના પત્રકાર બાદ મેં એક ધર્મગુરુને પૂછ્યું તેમનો ક્યારે મળશે . પણ અહીંયા તો વગર તેમને વીજળી, પાણી તથા રસ્તા જેવી સામાન્ય સુવિધા ના અભાવે પણ લોકો મરી રહ્યાં છે. તેમાં મુસ્લિમ પણ સામેલ છે. તેને બિહારની તથા ગુજરાતની પરિસ્થિતિ વિશે કંઇ ફરક નથી લાગતો. પણ ધર્મગુરુ પણ પહોંચેલી માયા હતી. તેમણે નીતિશ કુમારની સરકાર એટલે એનડીએની સરકાર. એનડીએની સરકારમાં મુસ્લિમ સલામત નથી તેવી પોપટવાણી જ કહી.

જો કે નીતિશ કુમારને એવો વિશ્વાસ હતો કે લોકસભાની ચૂંટણીમાં આ મુદ્દે લોકોએ ચુપકીદીને સમર્થન આપ્યું હતું પરંતુ હવે આ મુદ્દો બહુ ઘસાઇ ગયો છે. તેથી આ વખતે મુસ્લિમ લાલુ યાદવની આ ચાલમાં નહિ આવે. ચૂંટણીનાં આવા દિવસે ને દિવસે ગરમ થતા માહોલમાં એક દિવસ અચાનક હૈદરાબાદની ટીવી ચેનલની હેડ ઓફિસેથી મારા એક સહકર્મચારીનો ફોન આવ્યો કે તે બિહાર જવાનું તથા ઘરે પણ નહોતું કીધું. તથા મમ્મી અમદાવાદથી સાહેબને ફોન કરે છે મારા દિકરાને મળવા માટે બિહારમાં મોકલી દીધો. સામાન્ય રીતે બિહારની ચૂંટણી એટલે હિંસા, બુથકેપ્ચરીંગ, એવી છાપ હતી. ટીવી પર એવા દ્રશ્યો પણ સામાન્ય. પરંતુ મારી મમ્મી સાહેબને ફોન કરે તે વાત મારા મગજમાં ઉતરતી નહોતી. મેં તુરંત જ સાહેબને ફોન જોડ્યો તો તેમણે કહ્યું કે અરે મને ફોન કરનાર તારી મમ્મી નહોતી પણ રાજકોટની આપણી જ કોઇ રીડીંગ ગાંડી દર્શક છે. જે તને સ્ટુડીયોને બદલે બિહારમાં જોઇને ગભરાઇ ગઇ છે. તેથી આવા ફોન કરે છે.મેં હાશકારો લીધો. કારણ કે બિહાર મેં હજુ પૂરુ જોયું જ નહોતું પટનાથી બહાર હું નિકળ્યો જ નહોતો.

બિહારના બીજા એક મહત્વના ગણાતા નેતા રામ વિલાસ પાસવાને પોતાની પાર્ટીનો ચૂંટણી ઢંઢેરો બહાર પાડ્યો. આ વખતે તેઓ લાલુ પ્રસાદ યાદવ તથા કોંગ્રેસની સાથે નહોતા. કોંગ્રેસની હાલત 80 દસકમાં ભાગલપુરમાં થયેલા કોમી રમખાણ બાદ જે બગડી હતી તે તો આજે પણ નથી સુધરી. પરંતુ કેન્દ્રમાં સત્તા ટકાવી રાખવા બિહારમાં અપમાનનો કડવો ઘુંટ પી જવાની કોંગ્રેસને ફરજ પડી હતી.લાલુએ પોતાની પાર્ટીનો ચૂંટણી ઢંઢેરો બહાર પાડ્યો ત્યારે સીએમ હાઉસમાં પત્રકારોની ભારે ભીડ હતી. તેના કોઇ એક સાળાએ ભારે ગડબડ કરતાં તે વખતે તેને પાર્ટીમાંથી શિસ્તના નામે હાંકી કાઢવામાં આવ્યા હતા. પરિવાર નહિ પરંતુ પાર્ટી મહત્વની છે તેવી ઘસાઇ ગયેલી ટેપ પણ વગાડવામાં આવી હતી. લાલુનાં દરેક મહત્વનાં રાજકીય કાર્યક્રમમાં રેડિયોવાળા પોતાનાં સપુલ લઇને આવતા જોઇને મને ઘણી વાર નવાઇ લાગતી. વળી જો તેનો કાર્યક્રમ પતે એટલે તેનું સીધુ પ્રસારણ પણ કરી દેવામાં આવતું થોડી ઘણી તપાસ કરતા માલુમ પડ્યું કે તે બીબીસી (બ્રિટીશ બ્રોડકાસ્ટીંગ કોર્પોરેશન) રેડિયોની હિન્દી સર્વિસનાં પ્રતિનિધિ હતા. બિહારમાં રેડિયો ઘણો જ લોકપ્રિય હોવાની વાતો મેં સાંભળી હતી. જેનો આ પુરાવો હતો. જો કે મને ઘણી વાર લાગતું કે ત્યાં વીજળીની સમસ્યાએ પણ તેમાં આડકતરો ભાગ ભજવ્યો હશે મનોરંજન સાથે માહિતીનું એક માત્ર હાથવગું સાધન હતું જેમાં તરીકે આવતી વીજળીની કોઇ જરૂર નહોતી.

લાલુનો કોઇ પણ કાર્યક્રમ હોય તેમાં જવું ફરજિયાત હતું કારણકે સમેસેમે આલું એર ન્યુઝમે લાલું. તેવું કહેવાતું લાલુ પ્રસાદ યાદવ ટીવી ન્યુઝ માટે મોટી ટીઆરપી હતા. જો તેની કોઇ બાઇટ (ટીવી ઇન્ટરવ્યુ) ન મળે તો ઓફિસમાં ગાળો ખાવી પડતી. એક વખત કોઇક કારણસર હું એરપોર્ટ મોડો પહોંચ્યો. લાલુએ પોતાની બાઇટ આપી દીધી હતી. પરંતુ ઓફિસમાં ગાળ ખાવી પડશે એ બીકે હું તેની પાછળ પાછળ મારા કેમેરામેન અશોકની સાથે દોડ્યો.મને ખ્યાલ ન રહ્યો કે તે એરપોર્ટનું ટોઇલેટ છે. તેથી લાલુએ તેની અનોખી સ્ટાઇલમાં હુડ હુડ કરતા પોતાનો ઝભ્ભો ઉંચે કરીને કહ્યું કે ઇધ્યા ભી પીછે પીછે આવોગે ક્યા.

ત્યાં હાજર રહેલા બધા હસતા અમને અમારી ભૂલ સમજાઇ હતી. બીજા દિવસે ત્યાંના એક લોકલ ન્યુઝ પેપરમાં આ અંગેનું કાર્ટુન પણ છપાયું હતું કે કઇ રીતે આ ટીવી ચેનલવાળા ટોઇલેટમાં પણ લાલુનો ઇન્ટરવ્યુ લેવા માટે ઘુસી ગયા હતા.

ઘણાં લાલુ ચૂંટણી હારી ગયા તેની પાછળ તેના સાળાઓની દખલગીરી કારણરૂપ ગણાવી હતી. પરંતુ સાથે ખુદાઇ એક તરફ જોરૂ કા ભાઇ એક તરફ. લાલુનો એક સાળો એક વખત પટના રેલ્વે સ્ટેશને ગયા હતા.તે પ્લેટફોર્મ નંબર 2 પર ગયા અને રાજધાની ટ્રેન પ્લેટફોર્મ નંબર 4 પર આવી. રેલ્વે પ્રધાનના સાળાનું આવું અપમાન કઇ રીતે થઇ શકે. રાજધાની ટ્રેનને પાછી વાળવામાં આવી અને પ્લેટફોર્મ નંબર 2 પર આવી ત્યારે સાળાભાઇની સવારી તેમાં પ્રવેશી. આવા બધાં ગતકડા જેવા સમાચારો ટીવીની ટીઆરપી જરૂર વધારી હતી. પરંતુ બિહારની પ્રજાની હાલાકી માં કોઇ ફરક નહિ પડતો હોય. તેથી જ આગળ કહ્યું તેમ બિહારની આવી હાલત જોઇને 15 વર્ષ સુધી લાલુનાં પક્ષને લોકોએ કેમ જીતાડ્યો હશે તેની મને નવાઇ લાગતી. તેજ એક નેતા તરીકે લાલુ યાદવ પ્રત્યે એક જાતના અણગમાની લાગણી રહી. આજે જ્યારે પેપરો તથા ટીવીમાં તેજ મારાં બિહારનાં મિત્રો રહી નીતિશ કુમારનાં શાસનકાળમાં પરિસ્થિતિ ઘણી બદલાઇ હોવાની વાતો સાંભળીને ઘણી રાહત થાય છે.

આના લેખક છે ઉમેશ દેશપાંડે
ગુરુવાર, 29 નવેમ□બર 2012 08:15

ગુજથતમાં નરેન□દ□ ર મેદી તી□ થણ વખતથી મુખ□ય પ□ રધાન બની શક□યાં છે. ચેથી ટથ□ મ થેડીક ટફ છે પણ લગભગ વાંધે નહિ આવે તેવું હાલ તે લાગુ રહ□યું છે. ગુજથતની બહાર નરેન□દ□ ર મેદીની ઇમેજ ખૂબ ખાણ બદ ખથબ થઇ છે. તે છતાંય ગુજથતમાં લોકોને □ મ છે કે તેનું કામ તે થાય છે. જે નેતા□ પ□ રજાના મનમાં આવું ઠસાવવામાં સફળ થતા હોય છે તેની થજકીય કાથકથિ□ દી લાંબી ચલતી હોય છે. પથંતુ જ□યાથે હું બિહાથમાં ગયો હતે તે ગુજથતમાંથી આવ□યો હશે તે ભથે કટ□ ટથવાદી હશે. કાથણ કે ગોધથા કાંડ પછી ગુજથતમાં થયેલા ભીષણ કોમી રમખાણને કાથણે તેવી છાપ □ વખતે પ□ રવથ□ વતી હતી. જો કે હવે તેવી છાપ ભૂંસાઇ ગઇ છે. નરેન□દ□ ર મેદી□ પણ કટ□ ટથ હિંદુ વાદી છાપની જગ□યા□ સદભવના, વકિાસ જેવી વાતે કથવી પડી છે. ગુજથતની બહાર થષ□ ટ□ રીય નેતા બનવા મટે આવી છાપ હોવી જરૂથી છે.

બિહાથના રૂંટણી દથમ□યાન બુથકેપચથીંગ કથવા મંગતી ટોળકીનો ઇન□ ટથ□ વ□યૂ અમથી થજસ□ થાન રેનલમાંથી આવેલા ભવાની સહિ નામના પતી રકાર લઇ આવ□યા હતા. ટીવી રેનલમાં સામન□ય થીતે અમે આવી ટોળકીનો રહેથે ઢાંકીને ઇન□ ટથ□ વ□યૂ લેતા હોઇ□ છી□. ભવાની સહિે મને કહ□યું કે આપણને □ મ કે આપણે □ મનો યુઝ કથી□ છી□. પથંતુ ખરેખથ તે આ લોકો જ આપણો યુઝ કથતા હોય છે.અમે જયાથે □ મને મળ□યાં તેજ તે□ ની □ ળખ ન થાય તેમટે મેઢા પથ રૂમલ થખવા મટે કહ□યું તે કહે અમે તે □ મ જ ઇન□ ટથ□ વ□યૂ આપીશું. અમે તે કોઇ પાથ□ ટીના સમથ□ થક નથી.અમને અલગ-અલગ વસિ□ તથમાં અલગ-અલગ પાથ□ ટીના ઉમેદવાથે□ તેમના મટે બુથકેપચથીંગ કથવાના કોન□ ટ□ થકટ આપ□યા છે.

બિહાથમાં બુથકેપચથીંગ વિશે ઘણી વાથ પેપથમાં વાંચ□યું હતું તેજ ટીવી ફલિ□ મેમાં ઘણી વાથ જોયું હતું કે લોકો વોટીંગ કથતા હોય તી□યાથે અચાનક ગુંડા□ તી□યાં આવી પ□ હોંરે તેજ તમમ વોલેટ પેપથમાં □ ક જ ઉમેદવાથના સકિ□ કા મથે. પથંતુ ઇલેક□ ટ□ રોનીક વોટીંગ મશીન કઇ થીતે કેપ□ રથ કથે.મને યાદ છે કે ગઇ રૂંટણી માં ગુજથતમાં કોન□ ગ□ રેસની હાથ થતા ઇલેક□ ટ□ રોનીક વોટીંગ મશીન પથ દોષનો ટોપલો ઢોળ વામાં આવ□યો હતો. ભજપે ઇલેક□ ટ□ રોનીક વોટીંગ મશીનમાં □ વી ગડબડ કથી હતી કે લોકો કોઇને પણ વોટ આપે પથંતુ લાઇટ હંમેશા ભજપના ઉમેદવાથ પથ જ થતી. વગિેથે, વગિેથે.

ઇલેક□ ટ□ રોનીક વોટીંગ મશીન તથા વોટથ આઇ ડી કાથ□ ડ ફથજયિાત થયા બદ ઘણી ગડબડ □ છી થઇ છે. બુથકેપચથીંગ કથી તે□ ઇલેક□ ટ□ રોનીક વોટીંગ મશીન ચેથી કથી જશે. તેનાથી બહુ ફથક નહિ પડે. બહુ બહુ તે જે મતવસિ□ તથ માંથી તેમના ઉમેદવાથેના મતે બહુ □ છા હશે તી□યાં ગડબડ કથી મતદાન જ નહિ થવા દે.માથ ચાથ મહનિાનાં બિહાથ વધિાનસભાના રૂંટણી દથમ□યાન સુથક□ ષા બળોની હાજથીને કાથણે ઘણાં સંવેદનશીલ ગણાતા કેન□ દ□ રોમાં પણ શાંતિપૂવથ□ ક મતદાન જોવા મળ□યું હતું. આમ બુથકેપ□ રથીંગની વાતે હવે તી□યાં પણ ભૂતકાળની જ વાતે થહી છે.

આ બધી વાતે તે હવે કથી શકાય કે લખી શકાય કાથણ હાલ કોઇ રેનલ મટે કામ નથી કથતે પથંતુ તી□યાથે તે માથ મતિ□ ર ભવાની સહિે બુથ કેપચથીંગ કથવા મંગતી ટોળકીનાં સભ્યોના ઇન□ ટથ□ વ□યૂ વખતે રહેથા પથ બંધેલો રૂમલ સથકી ન પડે તેને વાંચ્વાથ ખ□યાલ થખવો પડતો હતો. થેડુંક છૂપાવવામાં જે મજા છે તે તદ□ દન ઉઘડામાં નથી આવતી. તેવી હનિ□ દી ફલિ□ મવાળી સ□ ટાઇલ ટીવીમાં પણ હટિ છે.

ધીમે-ધીમે બિહાથ રેનલના થીપોથ□ ટથ તથીકે મેં માથી જગ□યા મજબૂત બનાવી લીધી હતી. પથંતુ અગાઉ □ મ નક□ કી કથવામાં આવ□યું હતું કે 15 થી 20 દિવસ બદ હૈદથબદથી બીજા લોકોને બેલાવવા. પથંતુ તેમ થયું નહિ. કાથણકે બિહાથ રેનલના હેડના મતે નવા મણસોને અહિ પોતની જાતને ગોઠવતા ફથી પાંચ-સાત દિવસ જતા થહેશે. તેથી તેમણે અહિ આવેલા□ ને ફથી પાછા હૈદથબદ મેકલવાની નાં પાડી દધિી.

બિહાથ રેનલ મટે ભલે મુથ મહત□ વ વધી ગયું હોય પથંતુ અમથી ગુજથતી રેનલ હેડને □ મ લાગતું રહેતું કે બિહાથમાંથી ગુજથતને થલિેટ કથતી કોઇ સ□ ટોથી આવી નથી થહી. મને □ વી કોઇ સ□ ટોથી મળતી પણ નહોતી. દથમ્યાન જ રૂંટણી ઉપથાંતની સ□ ટોથીમાં માત□ ર કોઇ મેટી સ□ કુલમાં ભણતાં બળકનું અપહથણ થયું હોય તેજ તેને છોડાવવા મટે મેટી થકમ માંગવામાં આવી હોય તેવી જ સ□ ટોથી થહેતી. જેની ગુજથતી રેનલમાં બતાવવાનો કોઇ અથ□ થ થહેતે નહોતો. પથંતુ તેમનું સત્તાદબાણ થહેતું □ ક વખતે તેમણે વીજળી, થેડ તથા □ જ□યુકેશનની સમસ□યા બતાવીને તેની ગુજથતસાથે સથખામણી કથતી સ□ ટોથી બનાવવાનો આઇડીયા આપ□યો.

માથ કેમેથમેન સાથે હું પટનામાં આવેલી ઇલેક□ ટ□ રસિટિી બેથ□ ડની □ ફસિમાં ગયો. આપણે તી□યાં ગુજથતહાઉસગિ બેથ□ ડના મકાનો જેવી જ ખથબ તેની હાલતહતી. □ ક ઉચ□ ર અધિકાથીને પહેલો સવાલ પૂછ□યો બિહાથનું વજિળીનું કુલ ઉત□ પાદન કેટલું છે. તેમણે કહ□યું 1500 મેગાવોટ. મને તેમની વાતબથબથ સમજાય નહિ હોય તેથી મેં ફથી પાછો સવાલ પૂછ્યો કે સમગ□ ર બિહાથનું વજિળીનું કુલ ઉત□ પાદન કેટલું છે. તેમણે ફથી □ જ જવાબ આપતા મેં કહ□યું સાહેબ મથે પટનાના નહિ સમગ□ ર બિહાથના આંકડા જોઇ□ છે. તેમણે મને તી□યાનાં અલગ અલગ તી□ થણ ચાથ પ□ લાન□ ટના આંકડા બતાવતા મથે તેમની વાતસ□ વીકાથવી પડી. બિહાથમાંથી ઝાથખંડ અલગ થઇ જતા આવી હાલતથઇ છે તેવી સફાઇ પણ તેમણે આપી. ટૂંકમાં પોતના કુલ વપથાશનાં 40 ટકા જ વીજ ઉત□ પાદન બિહાથ કથતું હતું. બકીની ખોટ કેન□ દ□ ર સથકાથની

આના લેખક છે ઉમેશ દેશપાંડે
ગુરુવાર, 29 નવેમ□બર 2012 08:15

કંપની□ પૂરી કરતી હતે. પરંતુ તેમને નાણાં મળત ન હોવાથી વીજ સપ□લાયમં ભારે કાપ મૂકવામં આવતે હતે.

મને ખબર હતી કે માત્ર મુંબઈ શહેરની વીજળીની ખપત500 થી 600 મેગાવોટની હતી. તે સમગ□ર બિહારમં આટલું □છું વીજ ઉત□પાદન હોય તે બીજા તે ક□યા ઉદ□યોગો ત□યાં વિકસી શકે. બહારથી આવત ઘણાં નેત□ પોતના પ□રવચનમં તેની ઠેકડી પણ ઉડાવત જોક□સ પોતના ભાષણમં કહેત કે ઘણી વાર મુંબઈથી આવત હેલિકો□પ□ટરનો પાઇલોટ વીજળીનાં તાર જોઇને નહિ સેફ લેન□ડિંગ કરત ગભરાતે. ત□યારે નેત□ તેમને સમજાવત આ બિહાર છે અહિં તાર છે પણ અંદર પાવર નથી હોતે. આવું જ કંઇક બિહારના રોડ વિશે ઘણાં લોકો કહેત કે અમુક પ□લેન પટના □રપોર□ટ પર લેન□ડિંગ કર્યું ત□યારે તે રસ□તે હતે પરંતુ □રપોર□ટથી બહાર નીકળ□યો તે રસ□તે ગાયબ. બિહારના રોડને હેમા માલીનાના ગાલ જેવી બનાવવાનો દાવો પણ લાલુ પ□રસાદે □ક વખત કર□યો હતે. પરંતુ તે□મનુથીના ગાલ જેવા ખાડા ભરેલા તેમના શાસનકાળ દરમ□યાન થઈ ગયા હતે તેવા જોક□સમં સાવ અતિશ□યોક□તિ તે નહોતી જ.

રાત□રે જ□યારે ટ□રેન બિહારમાંથી પસાર થતી તે સ□ટેશન સિવાય બધી જગ□યા□ કેમ અંધારુ જ દેખાતું તેની પણ મને ખબર પડી હતી.પટનામં હું રહેતે હતે તે હોટેલમં, અમારી ટીવી ચેનલની □ફિસમં બધી જગ□યા□ જનરેટર ફરજિયાત હત.માર સાહેબને મે કહી દીધું સાહેબ આ સ□ટોરીમં મજા નહિ આવે. ત□યારબાદ મને □જ□યુકેશનની સરખામણી સ□ટોરી કરવાનું કહ□યું તે ત□યારે ત□યાંથી સુધરાઇની તેમજ જીલ□લા પરિષદની ઘણી સ□કુલોમં 300 વિદ□યાર□થી□ તેમજ બે જ શિક□ષક. સ□કુલના નામે કંઇ જ નહિ. વૃક□ષની નીચે પાટીયું હોય આવી બધી સ□ટોરી કરવા કરત લાલુ પ□રસાદ યાદવની ઉલ□ટી સુલ□ટી બાઇટ વાળી સ□ટોરી ચલાવી□ તે લોકોને મજા પણ આવે. તેમજ ન□યુઝની ટીઆરપી પણ વધે છેવટે બિહાર અને ગુજરાતની સરખામણીનો સ□ટોરી આઇડીયા ડ□રોપ કરવામં આવ□યો. આવી તે કંઈ કેટલીક વાતે અહિં જાણવા મળતે. મારે કેમેરામેન અશોકના મતે જો તમારી પાસે હિરો હોન□ડા મોટરસાયકલ હોય તે તે પૈસાદાર છો તમને લૂંટી લેવામં આવશે. મને □કલા-□કલા કશે પણ નહિં જવાની સલાહ પણ આપવામં આવતી. તે છતં હુ રખડતે રહેતે માર હોટેલની સામે જ પટનાનું પ□રખ□યાત ગાંધીમેદાન હતું. ત□યાં હુ સવારે વહેલો ઉઠીને કે પછી રાત□રે પણ જતે. ત□યાંની ટોકીઝમં માત□ર 6 થી 9 સુધી જ શો ચાલત. 9 થી 12 નાં શો હત જ નહિ. ઘણાં હાઈ વે □વા હતં કે ત□યાં સાંજે 8 વાગ□યા બાદ કોઈ વાહન આગળ જાય જ નહિ. કારણકે આગળ લૂંટાઈ જવાનો ડર રહેતે હતે. ખરૂ પૂછું તે દુખ થયું કે આપણાં દેશમં આવા રાજ□યો પણ છે જ□યાં આ બધી પાયાની વસ□તુ□ પણ નસીબ નથી હોતી. ગુજરાત મહારાષ□ટ□ર સિવાય ભારતમં અન□ય રાજ□યોમં હું બહાર બહુ ફર□યો નથી. પરંતુ મારી બિહારની મુલાકાત બાદ મને અમારે ત□યાંના નેત□ વિશે રોડું માન થયું બીજુ ગમે તે હોય પરંતુ પ□રજાને વિજળી, પાણી તથા રસ□તા જેવી પાયાની સુવિધા□ તે ઘણાં સ□રાળો□ આપી તે છે.

નક□ષલવાદી□ના પ□રભાવિતગણાત ગામોમં પણ ચૂંટણીની તારીખો નજદીક આવત પ□રચાર કાર□ય શરૂ થયું હતું. મારા મનમં ઘણાં દિવસોથી ઈચ□છા હતી કે હું પણ નક□ષલવાદી□ જોવા મળે. અત□યાર સુધી માત□ર ન□યુઝપેપરોમં સમાચાર કે ટીવી ચેનલોમં તેમણે સરકારી મિલકતને કરેલા નુકશાન કે પછી પોલીસો પર કરેલા હુમલાની ખબરો વાંચી કે જોઈ હતી. ગુજરાતમં કોઈ દિવસ નક□ષલવાદી સમસ□યા નથી જોવા મળી. તેથી પણ ખાસ ઇંતેજારી હતી કે આ લોકો કેવા હોય છે. પરંતુ મને □રપોર□ટના કામમંથી કોઈ હટાવતું નહોતું. પરંતુ □ક દિવસ ભવાની સહિને બીજે કશેક જવાનું હોવાથી મને □ક નક□ષલવાદીનો ઇન□ટર□વ□યૂ લઇ આવવા માટે જણાવવામં આવ□યું. ટીવી ચેનલવાળા□ સાથે તે□ ભારે સલુકાઈપૂર□વક વર□તે છે.

બીજા દિવસે સવારે સફેદ □મ□બેસેડરમં બેસીને અમે પટનાથી ત□રણ-ચાર કલાક દૂર આવેલા □ક ગામમં પ□હોંચ□યા. ત□યાંના રસ□ત□ □ટલા ખરાબ કે □મ□બેસેડર કે પછી સુમો જેવી મજબૂત કાર કે જીપ જેવી ગાડી□ જ ત□યાં ચાલી શકે બાકી બધીને તે હાલત જ ખરાબ થઈ જાય. જેવી અમારી કાર ગામમં પ□રવેશી તે □ક સાવ ગરીબ જેવા દેખાત ભાઈ અમારી કાર પાસે પ□હોંચ□યા. બાદમં જ□યારે મને ખબર પડી કે મારે આ ભાઈનું ઇન□ટર□વ□યૂ જ લેવાનું છે તે નક□ષલવાદી નેતાની પેલી ખતરનાક છાપ મગજમંથી કડડભૂસ થઈ ગઈ.અમારા કેમેરામેને તેમને મળેલી સૂચના મુજબ કપડું ઢાંકીને ઇન□ટર□વ□યૂ લીધે. પેપરમં અમે અગાઉ વાંચ□યું હતું તે તેણે આ ચૂંટણીનાં બહિષ□કારના □લાનની જ વાત કરી.

નક□ષલવાદી□ના ચૂંટણી બહિષ□કારના □લાન છતંય તે વખતે બિહારમં 60 ટકાથી વધુ મતદાન થયું. આટલું મતદાન તે મુંબઈ શહેરમં પણ જવલ□લે જ થતું હોય છે.ઇન□ટર□વ□યૂ પૂર□ણ થતં જ તેમણે મને પૂછ□યું શું ખાશો. સાહેબ ચિકન બનાવી આપું. મે તેમને ઘણાં સમજાવ□યા પરંતુ તેમણે હઠ પકડી પરિણામે મારે નાછૂટકે બોલવું પડ□યું હું બ□રાહ□મણ છૂં બહારનું નથી ખાતે. આમ કહીને ત□યાંથી અમે વિદાય લીધી.આજે પણ જ□યારે ટીવી તથા ન□યુઝપેપરોમં નક□ષલવાદી□નાં ભયાનક ચિત□રો દર□શાવવામં આવે છે તે મને ચિકન ખાવા માટે આગ□રહ કરનાર પેલા નક□ષલવાદી નેતાનો ગરીબડો ચહેરો જરૂરથી યાદ આવી જાય છે.
{jcomments on}